

Hoererij en overspel

Geen prettige onderwerpen, maar het blijft nodig te weten wat de Schrift met deze beide woorden bedoelt te zeggen.

Hoererij (Gr. *porneia*)

Het is een misverstand dat dit een kwaad is waaraan iemand zich 'slechts' schuldig maakt als hij een hoer bezoekt of zich prostitueert. Natuurlijk is er in het Nieuwe Testament in letterlijke zin sprake van 'hoeren' (Gr. *pornai*, o.a. in Matt. 21:31; Luc. 15:30), en in het enkelvoud van een of de 'hoer' (Gr. *pornè*, o.a. in 1 Kor. 6:15,16; Hebr. 11:31; Jak. 2:25). Het gebruik maken van de diensten van zo'n vrouw heet dan ook 'hoereren' (Gr. *porneuo*, zie 1 Kor. 6:18); en een man die dat doet, wordt een 'hoereerder' genoemd (Gr. *pornos*, o.a. 1 Kor. 5:9,10,11 (zie echter de ruimere betekenis van het woord hierna); 6:9; Ef. 5:5; 1 Tim. 1:10; Hebr. 12:16; 13:4; Openb. 21:8; 22:15).

Het zelfstandig naamwoord 'hoererij' (Gr. *porneia*) blijkt echter een ruimere betekenis te kunnen hebben dan men op grond van het bovenstaande zou kunnen verwachten. Dat blijkt bijvoorbeeld uit 1 Korintiërs 5:1, waar sprake is van 'zo'n hoererij als zelfs onder de volken niet [bestaat], dat iemand [de] vrouw van zijn vader heeft'. Hier gaat het duidelijk niet om prostitutie; 'hoererij' heeft in dit geval onmiskenbaar de betekenis van *ontucht* of *seksuele zonde*. Ook in het niet-bijbelse Grieks is dit gebruik van het woord 'hoererij' bekend. Het heidendom kende naast 'gewone', rituele en tempelprostitutie ook een triest arsenaal aan andersoortig seksueel wangedrag. 'Hoererij' heeft ook in het Nieuwe Testament ten diepste betrekking op *elke vorm van seksueel verkeer buiten het huwelijk*. Daaronder vallen dus zowel voor- als buitenechtelijk geslachtsverkeer, alsook incest, homoseksualiteit en bestialiteit. Of de daders wel of niet getrouwd zijn, doet op zichzelf niet terzake: in al deze gevallen wordt de seksualiteit beleefd buiten het kader dat de Schepper het schepsel gesteld heeft, en dat is het monogame huwelijk tussen man en vrouw (zie o.a. Gen. 2:24).

Overspel (Gr. *moicheia*)

Bij overspel (Gr. *moicheia*, zie Matt. 15:19; Marc. 7:22; Joh. 8:3) is minimaal één van de personen die 'hoereren' (= ontucht bedrijven, zie hierboven), met een ander getrouwd. Daaruit volgt dat zo iemand niet alleen tegen zijn eigen lichaam zondigt (vgl. 1 Kor. 6:18), maar ook tegen dat van de huwelijkspartner. Daarom vertaalt men dit woord ook vaak met 'echtbreuk': de eens afgelegde trouwbelofte wordt door het hier bedoelde wangedrag gebroken; daarop hoeft niet noodzakelijkerwijs de ontbinding van het huwelijk (de 'echt') te volgen, maar het behoeft geen betoog dat onder zo'n huwelijk een bom is geplaatst die vroeg of laat tot ontploffing kan komen. Een 'overspeler' wordt in het Grieks een *moichos* genoemd (Luc. 18:11; 1 Kor. 6:9; Hebr. 13:4), een 'overspeelster' een *moichalis* (zie Rom. 7:3).

Bijzonder is dat niet alleen in het Oude Testament maar ook in het Nieuwe Testament zowel hoererij als overspel ook in overdrachtelijke zin, dus in geestelijk opzicht, kunnen plaatsvinden. Een bekende tekst is Jakobus 4:4, waar staat: 'Overspeligen, weet u niet dat de vriendschap jegens de wereld vijandschap is jegens God?' Het hier gebruikte woord 'overspeligen' is duidelijk overdrachtelijk bedoeld – het gaat niet om het breken van een huwelijksbelofte, maar om vriendschap met de wereld in het algemeen – maar heeft een vrouwelijke vorm. Er staat dus eigenlijk: 'Overspeelsters, weet u niet etc.'. De bedoeling zal niet zijn dat slechts vrouwen de kans lopen op een verkeerde manier met hun ongelovige medemensen om te gaan. Dat risico lopen mannen evenzeer. Maar door al zijn lezers als overspelige, dus ontrouwe vrouwen neer te zetten, maakt Jakobus duidelijk dat God de Echtgenoot is tegenover Wie trouwbreuk wordt gepleegd. Daardoor wint deze zin aan zeggingskracht!

Vergeving

Eenzijds zegt Hebreëën 13:4: *'Hoereerders en overspelers zal God oordelen'*, en dat is een ernstige gedachte. Maar gelukkig is er zowel voor hoererij als voor overspel – we keren nog even terug naar de letterlijke betekenis – na berouw vergeving. Zowel van

hoereerders als van overspelers zegt de apostel Paulus: *'En dit waren sommigen [van u]; maar u bent afgewassen, maar u bent geheiligd, maar u bent gerechtvaardigd door de naam van de Heer Jezus <Christus> en door de Geest van onze God'* (1 Kor. 6:9,11).

Oude Sporen 2010

